

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 5C/53/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1113209592
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2016:1113209592.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I v Bratislave v konaní pred sudkyňou Mgr. Katarínou Škultétyovou v právnej veci žalobkyne (navrhovateľky): C.. T. E., trvale bytom O. K. XX, XXX XX J., právne zastúpená: Mgr. Adamom Porubským, advokátom, so sídlom Svätoplukova 31, 821 08 Bratislava, proti žalovanému (odporcovi): Slovenská republika, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o zaplatenie náhrady škody vo výške 1 689,57 Eur a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 88 500,- Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný (odporca) je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke náhradu škody vo výške 1 569,57 Eur spolu s 8,5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 1 569,57 Eur od 06.01.2013 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšku súd návrh navrhovateľky zamietá.

III. Súd odporcovi náhradu trov konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalovaná (navrhovateľka) sa návrhom doručeným Okresnému súdu Bratislava II dňa 27.12.2012, postúpeným tunajšiemu súdu dňa 13.03.2013, zmeneným na základe návrhu žalobkyne uznesením zo dňa 06.05.2015, č.k. 5C/53/2013-125, domáhala, aby súd zaviazal žalovaného (odporcu) na zaplatenie sumy 1 689,57 Eur s príslušenstvom titulom náhrady škody a sumy 88 500,- Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“).

2. Žalobu odôvodnila tým, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva PZ zo dňa 25.07.2007 bolo proti žalobkyňi vznesené obvinenie zo spáchania trestného činu poškodzovania cudzích práv spolupáchatelstvom podľa § 209, vtedy platného Trestného zákona, proti ktorému podala žalobkyňa dňa 28.07.2007 sťažnosť, ktorú prokurátor uznesením zo dňa 07.08.2007 zamietol. Dňa 02.03.2009 žalobkyňa Okresná prokuratúra upovedomila o podaní obžaloby. Dňa 05.04.2009 bol Okresným súdom Bratislava I vydaný trestný rozkaz, v ktorom súd uznal žalobkyňu vinnou zo spáchania trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa § 209 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, za čo bola odsúdená na 12 mesiacov odňatia slobody podmienene na skúšobnú dobu 24 mesiacov. Voči trestnému rozkazu podala žalobkyňa prostredníctvom svojho obhajcu odpor. Následne bola žalobkyňa rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 03.02.2012, sp. zn. 3T/24/2009, právoplatným dňa 27.04.2012, oslobodená spod obžaloby, pretože skutok z ktorého bola obvinená, nie je trestným činom. Na základe vyššie uvedeného mala žalobkyňi vzniknúť škoda spôsobená štátom pri výkone verejnej moci, ktorej náhrady sa žalobkyňa domáhala žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku zo dňa 05.07.2012 podanou u žalovaného.

Žalobkyňa považovala uznesenie o vznesení obvinenia, ako aj obžalobu podanú prokurátorom, za nezákonné rozhodnutia orgánu verejnej moci, v dôsledku ktorých vznikla žalobkyňi škoda vo výške 1 689,57 Eur titulom trov obhajoby a tiež nemajetková ujma, keďže bolo zasiahnuté do jej cti a dôstojnosti, ktorej náhrady vo výške 88 500,- Eur sa žalobkyňa v konaní domáhala.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení, doručenom súdu dňa 04.02.2013, doplnenom dňa 11.05.2015, žiadal žalobu žalobkyne zamietnuť ako nedôvodnú v celom rozsahu. Žalovaný namietal svoju procesnú nespôsobilosť konať v predmetnom konaní v mene žalovaného, keď mal za to, že v zmysle ust. § 4 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. nie je na základe skutkového stavu v danom prípade možné určiť, ktorý orgán má vo veci v mene štátu konať, preto je potrebné postupovať v súlade s ust. § 4 ods. 2 citovaného zákona, a teda konať v mene štátu má Ministerstvo spravodlivosti SR. Žalovaný tiež namietal, že žalobkyňi nevzniklo právo na náhradu škody, keďže si trestné stíhanie zavinila sama, pričom poukazoval na ust. § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z. Nezákonnosť predmetného uznesenia o vznesení obvinenia, o ktorú žalobkyňa svoj nárok opierala, nemožno podľa žalovaného vyvodiť len zo skutočnosti, že následne bola trestná vec postúpená na prejednanie a rozhodnutie o priestupku, ktoré konanie bolo zastavené, pričom je potrebné vychádzať z toho, že nebolo zistené porušenie zásad trestného konania, v zmysle ktorých pre vznesenie obvinenia podľa zákona postačuje, že zistené okolnosti nasvedčujú tomu, že bol spáchaný trestný čin a že na podklade zistených skutočností je dostatočne odôvodnený záver, že tento čin bol spáchaný určitou osobou a zo skutočností, že preukázanie viny obžalovaného je až vecou dokazovania vykonávaného pred súdom. Žalovaný, pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy, tvrdil, že žalobkyňa zásah do jej psychického, rodinného a profesijného života nepreukázala a nepreukázala ani akýkoľvek dopad trestného stíhania na spory vedené v občianskom súdnom konaní, v súvislosti s ktorým dopadom si v konaní uplatňovala tiež náhradu sumy 5 000,- Eur. Za bezdôvodné považoval žalovaný aj uplatnenie sumy 15 000,- Eur žalobkyňou z titulu údajného závažného porušenia prezumpcie neviny poskytovaním informácií z vyšetrovacieho spisu, nakoľko zo spisu orgánov činných v trestnom konaní nevyplývalo, že by poverení príslušníci policajného zboru alebo vyšetrovateľ poskytli listiny z tohto spisu neoprávnenej osobe, resp. že by neoprávnenej osobe umožnili nahliadnuť do tohto spisu. Navyše v takomto prípade by išlo o nesprávny úradný postup, ktorý však nebol konštatovaný na to príslušným orgánom.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, prednesmi jej právneho zástupcu, poverenej zástupkyne žalovaného, výsluchom svedka O. I. E., Q., listinnými dôkazmi, najmä obsahom pripojeného súdneho spisu Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 3T/24/2009, návrhom na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, faktúrami za poskytnuté právne služby zo dňa 30.01.2009, 29.06.2009, 02.11.2011, 07.12.2011, výpisom z bankového účtu žalobkyne preukazujúcim úhradu faktúr, ako aj písomnými vyjadreniami žalovaného, ako aj ostatným spisovým materiálom, pričom prihliadol na všetko, čo v konaní vyšlo najavo, na základe čoho ustálil nasledovný skutkový stav:

5. Uznesením príslušníka OR PZ v Bratislave zo dňa 25.07.2007, ČVS:ORP-4086/SMz-OSV -BI.-05 bolo voči žalobkyňi vznesené obvinenie zo spáchania trestného činu poškodzovania cudzích práv v spolupáchateľstve podľa § 209 ods. 1 písm. a) a § 9 ods. 2 Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku. Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote sťažnosť, ktorú prokurátorka Okresnej prokuratúry Bratislava I uznesením zo dňa 07.08.2007, č.k. 3Pv 849/05-53 zamietla ako nedôvodnú. Dňa 02.03.2009 podala prokurátorka vo veci obžalobu na Okresný súd Bratislava I. Dňa 05.04.2009 Okresný súd Bratislava I vydal vo veci trestný rozkaz, ktorým žalobkyňu uznal za vinnú z trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa § 209 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona. Rozsudkom zo dňa 03.02.2012, sp. zn. 3T/24/2009, súd napokon žalobkyňu spod obžaloby oslobodil z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 27.04.2012.

6. Z faktúry č. VF2901013 zo dňa 30.01.2009 súd zistil, že právny zástupca (obhajca) žalobkyne vyúčtoval žalobkyňi odmenu za právne služby v trestnom konaní za úkony uvedené na č. I. 109 vo výške 493,73 Eur s DPH.

7. Z výpisu z účtu žalobkyne súd zistil, že žalobkyňa dňa 09.02.2009 uhradila právnomu zástupcovi titulom trov obhajoby sumu 493,73 Eur.

8. Z faktúry č. VF2906022 zo dňa 29.06.2009 súd zistil, že právny zástupca (obhajca) žalobkyne vyúčtoval žalobkyni odmenu za právne služby v trestnom konaní za úkony uvedené na č. I. 112 vo výške 296,24 Eur s DPH.

9. Z výpisu z účtu žalobkyne súd zistil, že žalobkyňa uhradila dňa 03.07.2009 právnenému zástupcovi titulom trov obhajoby sumu 296,24 Eur.

10. Z faktúry č. 2011/00226 zo dňa 02.11.2011 súd zistil, že právny zástupca (obhajca) žalobkyne vyúčtoval žalobkyni odmenu za právne služby v trestnom konaní za úkony uvedené vo faktúre vo výške 600,- Eur s DPH.

11. Z výpisu z účtu žalobkyne súd zistil, že žalobkyňa uhradila dňa 11.11.2011 právnenému zástupcovi titulom trov obhajoby sumu 600,- Eur.

12. Z faktúry č. 2011/00243 zo dňa 07.12.2011 súd zistil, že právny zástupca (obhajca) žalobkyne vyúčtoval žalobkyni odmenu za právne služby v trestnom konaní za úkony uvedené vo faktúre vo výške 120,- Eur s DPH. Úhrada tejto sumy žalobkyňou v konaní preukázaná nebola.

13. Z výpisu z účtu žalobkyne súd zistil, že žalobkyňa uhradila právnenému zástupcovi titulom trov obhajoby sumu 180,- Eur za účasť obhajcu na hlavnom pojednávaní dňa 03.02.2012, vyplývajúca z č.l. 788 (zápisnica) pripojeného spisu Okresného súdu Bratislava I 3T/24/2009.

14. Z hľadiska skutkového stavu neboli skutočnosti uvedené v odsekoch 5 až 13 medzi stranami sporné. Spornou medzi účastníkmi bola v danom prípade otázka titulu pre vznik nároku na náhradu škody a možnosť priznania nároku žalobkyne z takto uplatneného titulu, ktorú súd posúdil ako otázku právnou nie skutkovú. Žalovaný tiež namietal výšku uplatnenej náhrady trov konania.

15. Podľa § 3 zákona č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu, spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

- nezákonným rozhodnutím,
- nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- nesprávny úradným postupom.

16. Podľa ods. 2 citovaného zákona, zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

17. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) citovaného zákona, vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/514/20130101>>, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

18. Podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona, ak bol nárok na náhradu škody uplatnený na orgáne, ktorý nie je príslušný vo veci konať podľa odsekov 1 a 2, je tento orgán povinný bezodkladne postúpiť žiadosť (§ 15 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/514/20130101>>) príslušnému orgánu a upovedomiť o tom žiadateľa. Účinky uplatnenia nároku zostávajú zachované.

19. Podľa § 5 ods. 1 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

20. Podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

21. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

22. Podľa ods. 3, ak bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, možno nárok na náhradu škody uplatniť aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. Ak bolo vykonateľné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, možno nárok uplatniť aj vtedy, ak bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

23. Podľa ods. 7 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o zatknutí, zadržaní alebo iným pozbavením osobnej slobody má ten, na kom bolo vykonané, ak bolo rozhodnutie zrušené ako nezákonné alebo pri ňom došlo k nesprávnemu úradnému postupu.

24. Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona, nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11.

25. Podľa § 16 ods. 1 citovaného zákona, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

26. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že v danom prípade bolo voči žalobkyni vznesené obvinenie, na základe ktorého bolo voči žalobkyni vedené trestné konanie, ktoré bolo napokon ukončené oslobodením žalobkyne spod obžaloby.

27. Pred tým, ako sú pristúpil k samotnému posúdeniu uplatneného nároku na náhradu škody, zaoberal sa v prvom rade námietkou žalovaného, že Generálna prokuratúra SR nie je orgánom konajúcim za štát, pretože orgánom konajúcim za štát má byť podľa § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 514/2003 Z.z. Ministerstvo vnútra SR. Z odpovede Generálnej prokuratúry SR sp. zn. XV/5 Spr 79/12-11 na žiadosť žalobkyne o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vyplýva, že žalobkyňa podala žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy dňa 12.07.2012 na Generálnu prokuratúru SR. Súd pri určení orgánu konajúceho v mene štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z., v prípade, že obžalovaný bol oslobodený spod obžaloby, vychádza z ustanovení § 4 ods. 1 písm. b/, písm. f/ a písm. l/ zákona č. 514/2003 Z.z. V predmetnej právnej veci mala škoda žalobkyni vzniknúť v trestnom konaní. Orgánmi činnými v trestnom konaní sú prokurátor a policajt (§ 10 ods. 1 Trestného poriadku). Policajtom sa na účely tohto zákona rozumie aj vyšetrovateľ Policajného zboru (bližšie k tomu § 10 ods. 7 Trestného poriadku). Trestné stíhanie sa začne vydaním uznesenia, ktoré policajt doručí prokurátorovi najneskôr do 48 hodín (§ 199 ods. 1 veta druhá a šiesta Trestného poriadku). Ak je po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi (§ 206 ods. 1 veta prvá Trestného poriadku). Po skončení vyšetrovania policajt predloží spis prokurátorovi s návrhom na podanie obžaloby alebo na iné rozhodnutie (§ 209 ods. 1 veta prvá Trestného poriadku). Prokurátor alebo policajt postúpi vec inému orgánu, ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania preukazujú, že nejde o trestný čin (§ 214 ods. 1 Trestného poriadku). Dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor (§ 230 ods. 1 Trestného poriadku). Pri výkone tohto dozoru je prokurátor oprávnený a/ dávať záväzné pokyny na vyšetrovanie a určovať lehoty na ich vybavenie, b/ vyžadovať od policajta spisy, dokumenty, materiály a správy o stave konania vo veciach, v ktorých bolo začaté trestné stíhanie, na zistenie, či policajt včas začal trestné stíhanie a riadne v ňom postupuje, c/ zúčastniť sa na vykonávaní úkonov policajta, osobne vykonať jednotlivý úkon alebo aj celé vyšetrovanie a vydať rozhodnutie v ktorejkoľvek veci, d/ vrátiť vec policajtovi na doplnenie vyšetrovania s pokynmi, e/ zrušiť nezákonné alebo neopodstatnené rozhodnutia policajta, ktoré môže nahradiť vlastnými rozhodnutiami, f/ odňať vec policajtovi (§ 230 ods. 2 Trestného poriadku). Iba prokurátor je oprávnený v prípravnom konaní podať obžalobu (§ 231 písm. a/ Trestného poriadku).

28. Z uvedených ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že na úseku trestného konania, ktoré začína vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania, a je zavŕšené podaním obžaloby, vykonávajú svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ Policajného zboru, ako aj prokurátor. Vo veci náhrady škody spôsobenej v

tomto úseku trestného konania orgánom verejnej moci preto ako orgán konajúci v mene štátu prichádza do úvahy tak Ministerstvo vnútra SR, ako aj Generálna prokuratúra SR. Z hľadiska určenia, ktorý z týchto orgánov je v tom-ktorom prípade orgánom konajúcim v mene štátu, je rozhodujúce, na ktorom z nich bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody; ak žiadosť bola podaná na oboch uvedených orgánoch, je príslušným ten z nich, ktorý vo veci začal konať ako prvý podľa § 4 ods. 1 písm. l/ zákona č. 514/2003 Z.z. (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 194/2010 zo dňa 30.3.2011).

29. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku (§ 15 zákona č. 514/2003 Z.z.) podala žalobkyňa na Generálnej prokuratúre SR, ktorá ju dňa 26.09.2012 predbežne, meritórne, prerokovala s negatívnym záverom, teda, že žiadosť navrhovateľky je neopodstatnená, a odmietla ju. V dôsledku tejto skutočnosti sa Generálna prokuratúra SR stala orgánom verejnej moci konajúcim za štát podľa § 4 ods. 1 písm. l/ zákona č. 514/2003 Z.z., pretože predbežným prerokovaním žiadosti žalobkyne založila svoje oprávnenie konať za štát. Rozhodujúcou pre posúdenie tejto otázky nemohla byť ani skutočnosť, že v odpovedi na žiadosť žalobkyne Generálna prokuratúra SR uviedla, „žiadosť v časti týkajúcej sa úkonov vyšetrovateľov a poverených príslušníkov Policajného zboru“ postúpila dňom 24.07.2012, nakoľko takýto postup prokuratúry nemá oporu v ustanovení § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý pripúšťa postúpenie žiadosti len v prípade, ak orgán, na ktorý bola žiadosť podaná, nie je orgánom príslušným podľa § 4 a 11 zákona č. 514/2003 Z.z.. Ako vyplýva z právneho posúdenia uvedeného v odseku 28, v prípade žalobkyne je však orgánom príslušným konať v mene štátu Generálna prokuratúra, na ktorú sa žalobkyňa so svojou žiadosťou aj obrátila a ktorá začala vo veci konať ako prvá (podrobne v odseku 28). Na tomto mieste súd poukazuje tiež na skutočnosť, že pojem „postúpenie žiadosti v časti“, ako naň odkazuje Generálna prokuratúra SR, zákon nepozná a podľa názoru súdu ide o postup priečiaci sa účelu zákona č. 514/2003 Z.z., ktorým je odškodniť škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, preto by prístup k uplatneniu legitímneho nároku poškodeného nemal byť sťažený presúvaním zodpovednosti medzi orgánmi verejnej moci.

30. Na závere súdu, týkajúcom sa posúdenia, ktorý orgán je v danom prípade oprávnený konať za štát, nič nemení ani novelizácia ustanovenia § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z.z. realizovaná zákonom č. 412/2012 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2013. Zákon č. 412/2012 Z.z. nezaviedol v tomto smere žiadne osobitné prechodné ustanovenia, preto je potrebné postupovať podľa všeobecného prechodného ustanovenia zakotveného v § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobkyňi bolo vydané dňa 25.07.2007, teda pred účinnosťou zákona č. 421/2012 Z.z., preto sa na dotknutú vec vzťahujú ustanovenia § 4 zákona č. 514/2003 Z.z. účinné do 31.12.2012. Na základe uvedeného súd konal so žalovaným, ktorým je Slovenská republika zastúpená Generálnou prokuratúrou SR.

31. Súd pri rozhodovaní v prejednávanej veci posudzoval na základe vyššie opísaných skutkových zistení uplatnený nárok ako nárok na náhradu škody vzniknutú nezákonným rozhodnutím.

32. V zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu SR (rozh. 4Cdo 15/2009) vyplýva jednoznačný záver, že základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle ust. § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky. Z hľadiska systematického výkladu objasňujúceho obsah právnej normy vo vzájomných súvislostiach s inými právnymi normami možno dospieť k záveru, že pokiaľ cit. ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. je umiestnené vo štvrtej časti označenej ako spoločné ustanovenia, prichádza do úvahy jeho praktické uplatnenie aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktorej podmienky upravuje § 6 tohto zákona. Z hľadiska výkladu teleologického, vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za

škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, resp. oslobodenie spod obžaloby, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozsudku, ktorým bol navrhovateľ spod obžaloby oslobodený, sa trestné stíhanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, resp. oslobodenie spod obžaloby znamená, že výsledky trestného konania ukazujú, že navrhovateľ trestný čin nespáchal, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o vznesení obvinenia.

33. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 28.6.1993, sp. zn. 1Cdo 53/93, rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijaté v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú napriek zmene právnej úpravy stále použiteľné.

34. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t.j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, ďalej existencia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím.

35. V zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu SR vyplýva jednoznačný záver, že ten, proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, tak ako tomu bolo v prípade žalobkyne, pričom táto skutočnosť v konaní sporná nebola, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa ustanovení § zákona č. 514/2003 Z.z. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia.

36. Ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, fyzická osoba vynaložila náklady na trovy obhajoby, smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych dôsledkov na obvineného (žalobcu), štát zodpovedá za takto vzniknutú škodu, a to bez ohľadu na skutočnosť, či v trestnom konaní bol obvinenému obhajca ustanovený, alebo či si ho zvolil sám (§ 38 ods. 1 Tr. por.).

37. Súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalobkyni bola uznesením o vznesení obvinenia, následným trestným stíhaním, spôsobená škoda, za ktorú podľa príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovedá žalovaný. Táto škoda bola žalobkyni spôsobená v príčinnej súvislosti s vydaním predmetného uznesenia, ktorým bolo voči žalobkyni začaté trestné stíhanie pre trestný čin poškodzovania cudzích práv spolupáchatelstvom, pričom prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava I sťažnosť proti uzneseniu príslušníka Policajného zboru o vznesení obvinenia ako nedôvodnú zamietol. Žalobkyňa včas požiadala žalovaného o predbežné prerokovanie jeho nároku, avšak bez úspechu, preto sa po uplynutí šesťmesačnej lehoty obrátila so svojím nárokom na príslušný súd.

38. Podľa ustanovenia §442 OZ sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk. Aj skutočná škoda, aj ušlý zisk, je majetkovou ujmovou, ktorá postihla poškodeného v dôsledku vzniku zodpovednosti za škodu, ktorú niekto iný spôsobil poškodenému. Skutočnou škodou treba rozumieť majetkovú ujmu, ktorá spočíva v zmenšení majetku poškodeného. Ide v podstate o rozdiel v hodnote poškodeného majetku pred spôsobením škody a po spôsobiť škody na majetku. Tento rozdiel v hodnote majetku treba nahradiť peňažným plnením vo forme náhrady škody. V danom prípade skutočnou škodou boli náklady žalobkyne vzniknuté a vynaložené v spojitosti s uplatnením práva na obhajobu v trestnom konaní, a to bez ohľadu na účelnosť ich vynaloženia, nakoľko súd v tomto konaní nerozhoduje o trovách konania, resp. o ich výške, ale ide o sumu, o ktorú sa zmenšil majetok v súvislosti s vedením trestného stíhania voči jej osobe.

39. Vzhľadom na vyššie uvedené súd priznal žalobkyni náhradu škody vo výške 1 569,57 Eur (oproti žalovanej sume vo výške 1 689,57 Eur), nakoľko v konaní bolo listinnými dôkazmi, podrobne uvedenými v odsekoch 6 až 11, preukázané, že žalobkyňa vynaložila tieto náklady v trestnom konaní vedeným proti jej osobe a práve o túto sumu sa zmenšil jej majetok v súvislosti s vedením nezákonného trestného stíhania voči jej osobe (žalobkyňa túto sumu aj skutočne svojmu právnomu zástupcovi uhradila). Súd sa nestotožnil s námietkou žalovaného, že žalobkyni mohlo vzniknúť právo len na náhradu tarifnej odmeny

v zmysle ustanovení vyhlášky 655/2005 Z.z., pričom žalovaný poukazoval na znenie ust. § 18 zákona č. 514/2003 Z.z. platné od 01.01.2013, nakoľko výšku samotného nároku na náhradu škody je potrebné v danom prípade posudzovať znenia zákona č. 514/2003 Z.z. účinného do 31.12.2013, keďže k vydaniu nezákonného rozhodnutia, ako aj k vzniku škody ním vyvolanej, došlo za jeho účinnosti.

40. Súd nepriznal žalobkyni, pokiaľ ide o uplatnenú náhradu majetkovej škody (trov obhajoby), právo na zaplatenie 120,- Eur žalovaným z dôvodu, že žalobkyňa, ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, zaplatenie nepreukázala, že faktúru č.2011/00243 zo dňa 07.12.2011 ktorou právny zástupca (obhajca) žalobkyne vyúčtoval žalobkyni odmenu za právne služby v trestnom konaní za úkony uvedené vo faktúre vo výške 120,- Eur s DPH zaplatila (odsek 12).

41. Žalobkyňa si v konaní okrem majetkovej škody uplatnila i náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 88 500,- Eur, preto sa súd v ďalšom zaoberal posúdením, či v danom prípade došlo na strane navrhovateľa v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím aj k vzniku nemajetkovej ujmy.

42. V danom prípade, ako už vyplýva z vyššie uvedených skutkových a právnych záverov súdu, súd uzavrel, že vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa bola spod obžaloby oslobodená, je potrebné vzhľadom na závery prijaté konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky hľadiť ako na nezákonné rozhodnutie.

43. Žalobkyňa v konaní preukazovala vznik nemajetkovej ujmy spočívajúci v znížení jej dôstojnosti okolnosťami vyvolanými v súvislosti s trestným stíhaním vedeným voči jej osobe. Pre posúdenie vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobkyne a dôvodnosti jej nároku uplatneného v tomto konaní bolo významným, okrem posúdenia otázky existencie nezákonného rozhodnutia a samotného vzniku nemajetkovej ujmy, aj posúdenie otázky, či k vzniku nemajetkovej ujmy tvrdenej a preukazovanej žalobkyňou v konaní došlo v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím, teda, či za vznik nemajetkovej ujmy zodpovedá štát (žalobkyňa).

44. Žalobkyňa v konaní tvrdila, že v súvislosti voči nej vedeným trestným stíhaním došlo k zásahu do jej psychického, rodinného a profesijného života.

45. Z výpovede žalobkyne, ako aj predložených listinných dôkazov, vyplynulo, že pracovný pomer so D. X. A. v J., kde žalobkyňa vykonávala funkciu prorektorky a zároveň prácu vedeckej pracovníčky, bol ukončený dohodou na žiadosť žalobkyne ku dňu 31.01.2011. Žalobkyňa následne s účinnosťou od 01.02.2011 uzavrela nový pracovný pomer s B. V. A. T. v J., kde pokračovala vo vykonávaní rovnakého druhu práce - vedeckej pracovníčky. Vo svojej výpovedi žalobkyňa uviedla, že v čase vedeného trestného stíhania vykonávala funkciu prorektorky, pociťovala veľkú zodpovednosť za funkciu a za pracovné povinnosti, mala doktorandov, termíny, ktoré musela dodržiavať, musela sa svojej práci vzdať, nakoľko mala zdravotné problémy súvisiace s vysokým krvným tlakom so stresu, ktoré jej spôsobovali veľké problémy, predtým nikdy také problémy nemala. Z funkcie prorektorky D. X. A. bola žalobkyňa odvolaná ku dňu 31.01.2011 na jej vlastnú žiadosť. Žalobkyňa tiež uviedla, že pri prijímaní do pracovného pomeru na B. V. o trestnom stíhaní nevedeli. Myslí si, že doposiaľ sa o tom na B. V. nevie. Má výhodu, že tých ľudí nepozná, je tam nová a čo sa hovorí za jej chrbtom, ak sa niečo hovorí, tak to jej je jedno. Zo strany dekana, ani priameho nadriadeného, žiadne výhrady, súvisiace s trestným stíhaním, nezaznamenala. Pokiaľ ide o výkon funkcií, po ukončení funkcie prorektorky sa rozhodla nemať už žiadnu funkciu. Ako vyplýva zo zisteného skutkového stavu, trestné stíhanie voči žalobkyni, napriek jej tvrdeniam, preukázateľne nezasiahol do pracovného života žalobkyne a nezanechalo tak negatívny dopad, pokiaľ ide o možnosť jej ďalšieho uplatnenia, spôsobilý vyvolať nepriaznivý zásah do jej osobnostných práv, a preto tento dôvod nepredstavuje základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

46. Žalobkyňa vo výpovedi tiež uviedla, že za udalosti spojené s trestným stíhaním sa hanbila, prestávala sa preto stretávať s ľuďmi. Pani G., ktorá bývala v dome vo vlastníctve žalobkyne, jej vykrikovala, že bude aj odsúdená, jej právny zástupca (JUDr. Plank) jej pri každom civilnom spore, týkajúcom sa nehnuteľností v jej vlastníctve a nájomných vzťahov k bytom v nehnuteľnosti sa nachádzajúcim, nezabudol povedať, že je voči nej vedené trestné stíhanie, že ju aj s manželom vyšetrujú. Tieto vyjadrenia považuje žalobkyňa za dôsledok trestného stíhania. Žalobkyňa uviedla, že čo sa týka susedských vzťahov v dome, kde s manželom žijú (v O. K.), susedia im povedali, že ich kontaktovali dvaja mladí „civilii“, o ktorých susedia usúdili, že sú „tajní“ a tí sa mali na žalobkyňu a jej manželku pýtať, ako žijú, s kým sa stretávajú, či majú s niekým konflikty, a aké majú susedské vzťahy. Manžel žalobkyne robil v tom čase ako IT technik na Z. E. SR a L. mu podľa vyjadrenia žalobkyne „nedalo“ previerku. Pokiaľ ide o zásah do spoločenského postavenia žalobkyne ako jeden z predpokladov pre vznik nemajetkovej ujmy, súd s

poukazom na vykonané dokazovanie uzavrel, že žalobkyňa zásah v miere a intenzite spôsobilej dotknúť sa jej osobnostnej sféry nepreukázala.

47. Ako ustálila právna doktrína pre vznik nemajetkovej ujmy v príčinnej súvislosti s nezákonne vedeným trestným stíhaním je rozhodujúce ustáliť, že nebyť nezákonne vedeného trestného stíhania, k určitému následku, tvrdnému ako pociťovaná nemajetková ujma, by nedošlo. Takýto záver však v dotknutom prípade na základe vykonaného dokazovania nie je možné prijať. Za výroky obyvateľov bytového domu vo vlastníctve žalobkyne, ako aj ich právneho zástupcu, je potrebné vidieť ich vzťahy súvisiace s ich majetkovými právami, ohľadom ktorých boli vedené súdne spory, preto je dôvodný záver, že negatívnym dopadom týchto vzťahov by došlo aj bez ohľadu na vedené trestné stíhanie, keďže predmetom sporov boli pre ich účastníkov nesporne citlivé otázky, týkajúce sa ich bývania (na strane nájomníkov) a výkonu vlastníckych práv (na strane žalobkyne).

48. Žalobkyňa v konaní tiež tvrdila, že v súvislosti s vedeným trestným stíhaním došlo k zhoršeniu jej zdravotného stavu, ktoré však v konaní úspešne nepreukázala. Z potvrdenia vystaveného C.. E. C., kardiologičkou, zo dňa 05.05.2015 vyplynulo len toľko, že žalobkyňa je pravidelne sledovaná v jej ambulancii od roku 2009, kedy začala kolísavá art. hypertentia, ktorá má súvislosť s celkovým zdravotným stavom (opakované stresy). Na základe uvedeného nález nemožno potom s poukazom na predložený dôkaz spoľahlivo prijať záver, že u žalobkyne došlo k zhoršeniu zdravotného stavu v súvislosti s vedeným trestným stíhaním, nakoľko stres, na ktorý poukazovala v správe ošetrojúca lekárka opäť, môže mať pôvod v skutočnostiach, súvisiacich s už spomínanými civilnými spormi s nájomníkmi, ako aj v pracovnej vyťaženosť žalobkyne, ktorá uviedla, že svoju prácu berie veľmi zodpovedne, pričom v súvislosti s ukončením výkonu funkcie prorektorky D. poukazovala na množstvo pracovných povinností, ktoré takisto mohli u žalobkyne vyvolať stres.

49. Pokiaľ ide o zásah do rodinného života žalobkyne, súd vychádzajúc z výpovede žalobkyne a svedka O.. I. E. usúdil, že k zásahu do rodinného života žalobkyne nedošlo. Ako vyplýva z vykonaného dokazovania (napr. oslobodzujúci rozsudok, ako aj výpovede žalobkyne a svedka) trestné stíhanie bolo vedené aj voči manželovi žalobkyne, ktorý ako svedok vo výpovedi uviedol, že obdobie trestného stíhania bolo pre nich oboch ťažké, negatívny dopad trestného stíhania na rodinné vzťahy v podobe následkov do budúcnosti, spočívajúci napr. v zhoršení alebo prerhnutí vzťahov však preukázaný nebol. Svedok, manžel žalobkyne, vo výpovedi uviedol, že deti manželov žili v tom čase v zahraničí, o trestnom stíhaní síce vedeli, ale žalobkyňa a jej manžel sa snažili ich tým nezaťažovať.

50. Poukazujúc na výsledky vykonaného dokazovania, súd nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy za dôvodný neuznal, a preto žalobu v tejto časti zamietol.

51. Ďalej sa súd vysporiadal s otázkou navrhovateľom uplatňovaného úroku z omeškania viažuceho sa k priznanej náhrade majetkovej škody, a to postupom podľa § 517 Občianskeho zákonníka.

52. Občiansky zákonník v § 517 ods. 2 upravuje inštitút úrokov z omeškania, ktoré majú povahu sankcie (sankčné úroky) za omeškanie dlžníka so splnením peňažného záväzku. Úprava úrokov z omeškania v tomto ustanovení je všeobecnou úpravou vo vzťahu k všetkým občianskoprávnym záväzkom a zakotvuje oprávnenie požadovať v prípade omeškania s plnením peňažného dlhu vedľa istiny aj úroky z omeškania. Úroky z omeškania, ako aj príslušenstvo pohľadávky (§ 121 ods. 3 Obč. zák.), tak predstavujú vedľajší a akcesorický peňažný záväzkový vzťah.

53. Podľa § 517 ods. 1 prvej vety a ods. 2 Obč. zák. a ďalej podľa §16 ods. 1 zákona č.514/2003 Z.z. je štát povinný nahradiť škodu najneskôr do 6 mesiacov odo dňa, keď poškodený nárok riadne uplatnil. Márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník ocitá v omeškani zo zodpovednostného záväzkového právneho vzťahu (§ 489 Obč. zák.) a odo dňa nasledujúceho po uplynutí tejto lehoty ho stíha povinnosť zaplatiť poškodenému tiež úroky z omeškania, preto súd priznal žalobkyni právo aj na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 1 569,57 Eur od 06.01.2013 do zaplatenia.

54. Vychádzajúc z uvedených skutočností, citovaných právnych predpisov a judikatúry súdov SR, súd dospel k záveru, že návrh žalobkyne je dôvodný v časti náhrady majetkovej škody spočívajúcej v trovách obhajoby, ktorú žalobkyni priznal v sume 1 569,57 Eur, vo zvyšnej časti náhrady škody, ako aj v časti náhrady nemajetkovej ujmy návrh zamietol ako nedôvodný.

55. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 3 OSP, keďže v konaní bol až na pomerne nepatrnú časť úspešný žalovaný, ktorému však trovy konania nevznikli, preto mu súd ich náhradu napriek úspechu v spore nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné podať odvolanie, v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, a to na Krajský súd v Bratislave, cestou Okresného súdu Bratislava I, písomne v dvoch vyhotoveniach. Rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie v ňom uvedenej. Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený je oprávnený podať návrh na súdny výkon rozhodnutia. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 a nasl. CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody - § 365 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.